

זמנים. הלכות יטבת פרק כב כג

ופירש"י ז"ל שהטעם שאין זה אלא מחילה ואין אלא העשוי ענין גג וכל שאינה מחילה מחמת מותר לעשותה אלא מחילה המחירה לא כחזק סוף פ"ד מהלכות שופר וסוכה: ל כילת חתנים וכו'. שם (דף קל"ח:) ובהמנחם חפילין (עירובין ק"ב) כילת חתנים מותר לנטותה ומותר לפרקה בשבת ולא אמרן אלא שאין בגגה טעם אלא

יש בגגה טעם אסור וכן אין בגגה טעם נמי לא אמרן אלא שאין בפתחת מג' סמוך לגגה טעם אלא יש בפתחת משלה סמוך לגגה טעם אסור ולא אמרן אלא דלא נחתא מפורית טעם אלא נחתא מפורית טעם אסור. וכתב הרשב"א ז"ל נחתא מפורית טעם אסור דכיון שהכילה פרוסה ללל הויה לה טעם העשויה ענין גג בלתי כילה אלא טעם דידן אפי' דנחתא סדינין מפורית טעם לית לן בה. וכו"כ הרב מורי נר"ו עכ"ל: פקק החלון וכו'. פרק כל הכלים (שבת קל"ח:) משה פקק החלון ר"ל חומר וכו' וחכ"א בין כך ובין כך פוקקין בו ואמרו בגמרא (דף ק"ו) בין קשור בין שאינו קשור וכו' ומה שחוקק ופירש"י ז"ל מוכן מחמתו לך וכתב הרשב"א ז"ל מחוקק ומוכן לך במחשבה קאמר:

לא קובע שעושים על הראש וכו'. פרק חולין (דף קל"ח:) ובהמנחם חפילין (עירובין ק"ב) סינא שרי. והקשו והא חתים סינא אסור. וחירו לא קשיא הא דלית ביה טעם הא דלית ביה טעם. והקשו אלא מעשה אפיק בגלימא טעם ה"ל דמחייב. וחירו לא לא קשיא הא דמיהדק הא דלא מיהדק ופר"ח ז"ל בדברי רבינו. אבל רש"י ז"ל פי' אלא לא קשיא דטעמא לאו משום אהל הוא אלא משום דלמא נפיל ואחי לאחויי וכל דמיהדק ליכא למיהדק. והרשב"א ז"ל העלה פרק חולין בדברי רש"י ז"ל ובהמנחם חפילין בדברי ר"ח ז"ל וכן עיקר:

לב הגומה פרכה וכו'. שם פרק חולין (שבת קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לג בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לד בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לה בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לו בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לז בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לח בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לט בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לז בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לא בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לב בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לז בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לח בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לט בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לז בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

ופירש"י ז"ל שהטעם שאין זה אלא מחילה ואין אלא העשוי ענין גג וכל שאינה מחילה מחמת מותר לעשותה אלא מחילה המחירה לא כחזק סוף פ"ד מהלכות שופר וסוכה: ל כילת חתנים וכו'. שם (דף קל"ח:) ובהמנחם חפילין (עירובין ק"ב) כילת חתנים מותר לנטותה ומותר לפרקה בשבת ולא אמרן אלא שאין בגגה טעם אלא

יש בגגה טעם אסור וכן אין בגגה טעם נמי לא אמרן אלא שאין בפתחת מג' סמוך לגגה טעם אלא יש בפתחת משלה סמוך לגגה טעם אסור ולא אמרן אלא דלא נחתא מפורית טעם אלא נחתא מפורית טעם אסור. וכתב הרשב"א ז"ל נחתא מפורית טעם אסור דכיון שהכילה פרוסה ללל הויה לה טעם העשויה ענין גג בלתי כילה אלא טעם דידן אפי' דנחתא סדינין מפורית טעם לית לן בה. וכו"כ הרב מורי נר"ו עכ"ל: פקק החלון וכו'. פרק כל הכלים (שבת קל"ח:) משה פקק החלון ר"ל חומר וכו' וחכ"א בין כך ובין כך פוקקין בו ואמרו בגמרא (דף ק"ו) בין קשור בין שאינו קשור וכו' ומה שחוקק ופירש"י ז"ל מוכן מחמתו לך וכתב הרשב"א ז"ל מחוקק ומוכן לך במחשבה קאמר:

לא קובע שעושים על הראש וכו'. פרק חולין (דף קל"ח:) ובהמנחם חפילין (עירובין ק"ב) סינא שרי. והקשו והא חתים סינא אסור. וחירו לא קשיא הא דלית ביה טעם הא דלית ביה טעם. והקשו אלא מעשה אפיק בגלימא טעם ה"ל דמחייב. וחירו לא לא קשיא הא דמיהדק הא דלא מיהדק ופר"ח ז"ל בדברי רבינו. אבל רש"י ז"ל פי' אלא לא קשיא דטעמא לאו משום אהל הוא אלא משום דלמא נפיל ואחי לאחויי וכל דמיהדק ליכא למיהדק. והרשב"א ז"ל העלה פרק חולין בדברי רש"י ז"ל ובהמנחם חפילין בדברי ר"ח ז"ל וכן עיקר:

לב הגומה פרכה וכו'. שם פרק חולין (שבת קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לג בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לד בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לה בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לו בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לז בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לח בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לט בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לב בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לז בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לב הגומה פרכה וכו'. שם פרק חולין (שבת קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לג בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לד בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לה בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

בשגות:

לו בגד שמכסה בו וכו'. שם (דף קל"ח:) הא דמיהדק הגוד דכסכו מותר לנטותה בשבת לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור ח"ל דלא מומחאחא פורחא ע"כ. ופירושם אחרים יש ומהם ש

פרק שלשה ועשרים

א העושה נקב שהוא עשוי להכניס ולהוציא כגון נקב שבלול התרנגולין שהוא עשוי להכניס האורה ולהוציא ההבל הרי זה חייב משום מכה בפטיש.

לפיכך גזרו על כל נקב אפילו היה עשוי להוציא בלבד או להכניס בלבד שמא יבוא לעשות נקב שחייבין עליו. ומפני זה אין נוקבין בחבית נקב חדש ואין מוסיפין בו. אבל פותחין נקב ישן. והוא שלא יהיה הנקב למטה מן השמרים שאם היה למטה מן השמרים הרי זה עשוי לחזק ואסור לפתחו: ב נוקבין מגופה של חבית להוציא ממנה יין ובלבד שינקבנה מלמעלה אבל מצדה אסור מפי שהוא כמתקן כלי. [א] שובר אדם את החבית לאכול

א עור סימן ט: ב עור א"ח סימן ט: ג לאוין ס: ד

לחם משנה

אם ר"ל שמנביתין אותה לחלוקה ובהגהה ח"ל שלא יגביהה מעט אין זה משמעות הלשון דדומיא דפרוכה דלעיל קמי דליירי בשעת הקליה ו"ע:

אסור

הנהגות מיימוניות

[ט] רש"י פי' בפרק כל הכלים ובפ' חולין דהאי חלון למעלה בגג אבל מן הצד לא שייך איסור אהל ול"ג לר"ת דכל חלון משמע מן הצד דבגג קרויה ארובה וכו' על כן נראה לרבינו תם דעשיית אהל שייך גמי מן הצד וע"ש ובפסקי מהר"ם ע"כ: [ס] אמר רב ששת בריה דרב אידי סינא שרי בו ע"ש בריש חולין ובסוף המוציא תפילין, והנה פירש בפירוש ר"ח וכן פי' בערוך ולדבריהם אפילו קשור ברצועה תחת צוארו אסור משום אהל וכתב רבינו ברוך דאפילו לפירושם אותם כובעות שלנו שמו מותרין משום דמשופעים והולכים כלפי מנה אבל רש"י פי' הא דמיהדק הא דלא מיהדק דמיהדק שרי פי' שקשור במשיחה או ברצועה תחת צוארו ואין לירא שמו יפול ולא איירי משום אהל כלל. ופסק סה"ת והמנחת דלפיכך כל הכובעים מותרים להלך בהן בשבת אם קשורים ברצועה תחת צוארו אבל כובע של צמר או בגד שקורין אלוצ"א מותר לכל הפירושים אפילו בלא שום קשיה דמיהדק שפיר בראש כו' ע"כ. ובא"ו כתב על פיר' שו"ל הילכך כל הכובעים מותרים ע"י רצועה כמו שאנו הולכים ואפילו בלא רצועה אם הוא כובע עמוק שראשו נכנס לתוכו ואין רוח יכול להפרידו מעל ראשו מותר אפילו בלא רצועה בשבת ע"כ: [א] פרוקא אפלא דכובא שרי ע"כ: [ב] מכאן הורה

זה הפסק ואולי לא מלא הראש"ד ז"ל גירסא זו ולכך חולק עליו בזה וכתב דעמו לפי גרסתו ומ"ש עוד בגד שמכסה בו פי' חבית עד כוף הפרק. מפורש פרק רבי אליעזר דחולין:

לפיכך גזרו על כל נקב עד גיבולתו לכו. הכל פרק חבית:

מגדל עז

פקק החלון עד החלון. פרק כל הכלים (דף קכה): קובע שעושין עד אהל ערלי. פרק ר' אליעזר דחולין (דף קל"ח) ופ' נחרא דעירובין (דף קכ): הגומה פרוכה וכיוצא וכו' עד אהל ערלי. פרק ר"א דחולין: כתב הראש"ד ז"ל זה אינו אלא מפני שהוא ככסכו וכו' א"ל כמפסע אקמטין לתקנו עכ"ל: ואני אומר מ"ש ר"מ ז"ל מכון אלא שכתב בקצרה כדרכי ההכמים ואולי אבאר דבריו אחת לאחת. מ"ש בנחלה הנוטה פרכת וכיוצא בה לר"י להסיר כדי שלא יעשה אהל בשעת שנוטה עכ"ל גרסין לה ריש פרק ר' אליעזר דחולין אחר רב משום רבי חייה וילון מותר לנטותה ומותר לפרקה ע"כ. וידוע כי וילון הוא פרכת וכן פירש"י ז"ל וכן פירש"י ז"ל וקבלנו בדברי קבלה וז"ל וילון פירוש פרכת מותר לנטותה ומותר לפרקה וזה כוונת שכתובין עליה חוטין או משיחות דלא גרע מנחלת כפולה עכ"ל. ושכתב שנית לפיכך אם היה פרכת גדולה חולין אותה שנים אבל אחד אסור עכ"ל גרסין לה כהנא שזעמא גוסס של ליה הא דתניא הגוד דכסכו וי"א דכסכו מותר לנטותה בשבת אחר רב לא שנו אלא בשני בני אדם אבל באדם אחד אסור ע"כ. ושכתב שלישית ואם היה כילה שיש לה גג אין מוחחין אותה ואפי' עשרה שאי אפשר שלא תגבה מעט מעל הארץ ותעשה אהל ארעי עכ"ל. גרסין לה כמון ליה אחר אפי' ויכילא אפי' בעשרה בני אדם אסור אי אפשר דלא מיתחאחא פורחא ע"כ וזה כדור וכן בגירסות דוקיות אמנם במקצת גירסות מנחאחא אפי' אחר אפילו בעשרה כו' ואינה גירסא נכונה אללנו דהיינו מני פליג אפי' כדור רב ועוד דא רמי בר יוחנן אהבתי ליה ושיילא מרב הויה מכלל דהיינו הלכתא על כן נתישבה גירסא ראשונה אללנו ומתוכה פסק ר"מ ז"ל זה הפסק ואולי לא מלא הראש"ד ז"ל גירסא זו ולכך חולק עליו בזה וכתב דעמו לפי גרסתו ומ"ש עוד בפרק כג העושה נקב שהוא וכו' עד מכה בפטיש. פי' חבית (דף קמ"ז) ופ' חנוה (דף ק"ג): לפיכך גזרו על כל נקב עד גיבולתו לכו. הכל פרק חבית:

פכ"ג ד לפיכך אסור להשמיט קול של שיר בשבת. עיין במה שכתבתי ב"פ כ"א גבי משים המשחקות בלגומים: אפילו להכות בלגומים וכו' או לחת כנגד לחת וכו' אסור. אין להקשות על זה מדתן ב"פ ד' דיומא (דף י"ט): שהיו מכין לפני כ"ג בלגומים לרידא דשלי מקדש שאין בו משום שבות:

ומביא אדם חבית כו'. זרייתא שם. ואמרו בגמרא משום דלעין יפה קא מכין: **ג ובשם** שאסור לפתוח וכו'. פרק חולין (דף ק"ט) אמרו ליה רבנן לרב אשי חזי מר האי מרבנן דשקיל ברה דתומא ומנה בברזא דדנא ואמר אנה לאנטיע קא מטינא ואולי ויניס במגדא ועבר להך גיסא וסייר להו פירי ואמר למינס קא מטינא. אמר

ה ולספק כלומר יד מוהר. כחז כן מדלמרינן בירושלמי רבי יונה אמר אחורי ידיהון שרי דהא ליחמבור דיומא דרבי וכו' מטפחין אחורי ידיהון בשבתא עבר ר"מ ושמע קלחון אמר רבוחינו הותרה שבת שמע רבי קליה אמר מי זה שצא לרדומו בחור ציחמו שמע ר"מ קליה דרבי וערק. וכחז הרי"ף דמשמע דלר"מ אסור לשפח כלומר יד אשכ"כ פסק כר' יונה דבמגדא הוא דס"ל כרבנן דרבי רבי דהו מטפחי אחורי ידיהון. וסמ"ג כחז דיש לסמוך על דברי רבי משום דהו שכיחי רבים גביה ומחדדן שמעיה. ואיכא למימר עוד דלפניו ר"מ שרי לטפח כלומר יד ולא אמר רבוחינו הותרה שבת אלא משום דסבר דהו מטפחין כדרכם והיינו דכי ח"ל רבי מי זה צא לרדומו בחור ציחמו ערק ר"מ דכיון דלדבר ליה הכי ידע ר"מ דכלומר יד הו עבדי דשרי וערק מטינא דלגומי מילתא דלוחמיהו שלא כדון:

לאכול ממנה גרוגרות ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי. ומביא אדם חבית של יין ומתין את ראשה בסיף לפני האורחין ואינו חושש. שאין כוונתו אלא להראות נדיבת לבו: **ג ובשם** שאסור לפתוח כל נקב כך אסור לסתום כל נקב. לפיכך אסור לסתום נקב החבית ואפילו בדבר שאינו מתמרח ואינו בא לידי סחיטה כגון שיסתום בקיסם או בצרור קטן. אבל אם הניח שם אוכל כדי להצניעו ונמצא הנקב נסתם מותר. ומותר * להערים בדבר זה: **ד כל דבר שהוא גמר מלאכה חייב עליו משום מכה בפטיש.** ומפני זה הגורר כל שהוא או המתקן כלי באיזה דבר שיתקן חייב. לפיכך אסור להשמיט יקול של שיר בשבת בין בבלי שיר כגון כנורות ונבלים בין בשאר דברים. אפילו להכות באצבע על הקרקע או על הלוח או אחת כנגד אחת בדרך המשוררים או לקשקש את האגוז לתינוק או לשחק בו בזוג כדי שישתוק כל זה וכיוצא בו אסור גזירה שמא [ג] יתקן כלי שיר: **ה אין ממספקין ולא מרקדין ואין מטפחין בשבת גזירה שמא יתקן כלי שיר [ג] ולספק כלומר יד מותר. אין שמיין על פני המים גזירה שמא יתקן חבית של שייטין. בריכה שבחצר מותר לשוט בתוכה שאינו בא לעשות חבית של שייטין והוא שיהיה לה שפה מוקפת שלא יעקר ממנה המים. כדי שיהיה היכר והפרש בינה ובין הים: **ו אין חותכין שפופרת של קנה מפני שהוא כמתקן כלי.** היתה יתוכה אף על פי שאינה מתוקנת [ד] מותר**

לה הערמה מדרבנן ולורבא מדרבנן לא אשי למיעבד לכתחלה ע"כ. ורבינו כחז ומוחר להערים בדבר זה ולא חלק בין מלמד חכם לאדם אחר. ואולי שהוא סובר שלא אמר ולורבא מדרבנן דדוקא אלא משום ההעברה במגדא וכו' שלא הזכיר רבינו הדיו הוא כלל לפי שאין עורבא מדרבנן מילי. ות"ש אפי' בדבר שאינו מתמרח וכו' למד מכאן ויתבאר עוד בפרק זה:

ד כל דבר שהוא גמר מלאכה חייב עליו משום וכו'. לפיכך אסור להשמיט קול של שיר וכו'. חייב גמר מלאכה מבואר פרק עשירי ואיכור השמעת הקול פ' המוצא תפילין (עירובין ק"ו) ושם העלו בהלכות כחלן דלמר לא אסור אלא בקול של שיר בלבד אבל מותר להקיש על השער וכל כיוצא בזה ואשכ"ח שיש חוסרין כן עיקר:

ה אין ממספקין ולא מטפחין וכו'. משנה ב"ר פ' משילין (ביצה ל"ו) ופי' רש"י ז"ל אין מטפחין ביד ואין ממספקין על ירך ואין מרקדין ברגל וכו' לשמחה ולשיר ובגמרא מפרש גזירה שמא יתקן כלי שיר. ומ"ש רבינו ולספק כלומר יד מותר הוא בירושלמי וכתוב בהלכות שם: אין שמיין על פני המים גזירה שמא יתקן וכו'. שם במשנה והקטע בגמרא. ופי' רש"י ז"ל חבית של שייטין כלי של גומא שחורנים אותו ושמיין אותו כמין חבית ארוכה ולמדן בו לשוט ע"כ: בריכה שבחצר מותר וכו'. פ' בירה (שבת מ' מ"א) היא לא יאסר אדם בצרכה מלאכה מיה ופ"י עומדת בחצר וחלקו בגמרא בין אינו לה גזירה לניה לא ופירש בהלכות דלי איה לה גזירה שרי ופירוש אחר י"ש. ופירוש גזירה שפחות גבוהות:

ו אין חותכין שפופרת של וכו'. פרק חבית (דף קמ"ו) מחלוקת אמוראים ותנאים ומבואר שם דמתקן לכתחלה כ"ע ל"פ דלמר דהא מתקן אדוקא כ"ע לא פליגי דשרי כי פליגי דחמורא ולא מיתקנא מאן דלמר גזרינן דלמא אשי למיתקן לכתחלה ומאן דשרי לא גזרינן וקמו להו שמואל ור' יוחנן כדלעיל שפופרת דשרי וקיימא להו כוותיהו: ואסור להניח עלה

ו ואסור להניח עלה של הדם וכיוצא בו בחור הנקב של חבית וכו'. כחז ה"ה פסק רבינו כר' ירמיה להחמיר ול"ע דרב אשי במגדא הוא ע"כ. ול"ש שמעו רבינו משום דהא דגזר שמא יקטום אשי דלא כהלכתא דכי קטים מאי הו וכו' אשיקנא ב"ר המצויא כ"י יין (ביצה ל"ג) דרב יהודה מפשח ויהיב לן אלוהא אלוהא ורב אשי דלמר גזירה שמא יקטום לפרושי טעמא דשמואל אהא ולא משום דס"ל הכי וכיון דלעמיה דרב ירמיה מיתוקמא שפיר מיתמר דשמואל אליבא דהלכתא לא דמיון לה:

המבטיל להכניסה בנקב החבית בשבת להוציא ממנה יין ואין חוששין שמא יתקן. ואסור להניח עלה של הדם וכיוצא בו בתוך הנקב של חבית כדי שיקלח את היין מפני שהוא בעושה מרוב בשבת. ואין שוברין את החרס ואין קורעין את הנייר מפני שהוא כמתקן כלי: **ז זמורה** שהיא קשורה בטפח ממלאין בה בשבת. ואם אינה קשורה אין ממלאין בה גזירה שמא יקטום

א עור שם: ב עור ס' שלה סמ"ג שם: ג עור סימן שלה סמ"ג שם: ד עור ס' שלה סמ"ג שם: ה עור ס' שיר:

של הדם וכו'. שם אמר שמואל האי טרפא דלמא אסור ובהלכות פ' אסור ליתן עלה של הדם בחור הנקב של חבית לקלח בו היין כדי שלא יהא שותה דכפני החבית ע"כ. מ"ס רב ירמיה מדפחי אמר משום מרזב פירש"י ז"ל גזירה שמא יקטום מאי צינייהו איכא צינייהו דלמא וכו'. ופסק רבינו כרב ירמיה להחמיר ול"ע דרב אשי במגדא: ואין שוברין וכו'. משנה ב"ר פ' פרק המצויא (ביצה ל"ב) ופירש"י ז"ל כפולין דגים על האסכלא חותכין קיים או שוברין חרסים או חותכין יייר ושוברין במים וסודרין הדגים על הנייר וכו' ע"כ:

ז זמורה שהיא קשורה בטפח וכו'. פ' כל הכלים (שבת קל"ו) משנה זמורה שהיא קשורה בטפח ממלאין בה בשבת ובגמרא קשורה אין שאין קשורה לא ואסיק רב אשי טעמא

משנה למלך

פכ"ג ד אפילו להכות בלגומים על הקרקע וכו'. (א"ש ע' כהני מהר"א ס' ק"ד ונמ"ס הרב המחבר פ' שמונה מהל' בית הכחירה):

מגדל עוז

ובשם שאסור וכו' עד לא נרור. פרק הכוזב ופרק חבית נמי הכי משמע סוגיין: אבל אם הניח וכו' עד דכר זה. פרק ר"א דחולין (דף ק"ט): כל דבר שהוא גמר עד שיתקן חייב. פרק כלל גדול (דף ע"ט) לפיכך אסור להשמיט קול עד חבית של שייטין. עיקר אלו בהלכות משנה פרק משילין פירות (דף לו) ובגמרא דין ודכני מערבא ופרק המוצא תפילין ומיימי לה פרק השואל ופ' המצויא כ"י יין ורמיה פרק החלי: בריכה שבחצר עד ובין הים. פרק בירה (דף מ'): אין חותכין שפופרת עד מפני שהוא כמתקן זמורה וכו' עד ויתקנס. פרק כל הכלים (דף ק"ט):

הנהגות מיימוניות
הורה מהר"ם שאם נאבד מפתח התיבה והוא צריך לפותחה לצורך השבת ישברנה לכתחילה ואין בדבר חשש איסור וכן משמע מההיא דפרק המביא כדי יין חותמות שבקרקע מתיר ומפקיע וחותר וכן בריש כל הכלים אמר רבא אין בנין בכלים וכן מדאמר רב יהודה אמר רב ב' במה מדליקין מסיקין בכלים ואין פתירה גדולה מהסקת והא דאמר רב בפרק הבונה עייל שופתא בקופינא דמרא חייב משום בונה לא קשיא כאשר פירש לעיל בהג"ה פרק ה' בהלכות י"ג ע"כ. וכ"כ רש"י ב' במה טומנין גבי מטה של טריטין שאין בנין בכלים וכן בפרק כלל גדול האי מאן דעביד הלחא כו' אבל משום בונה לא איחייב לא בחבית לא בחנור ולא בכנורת דאין בנין בכלים. וכן ג"ל רמיה מהא דפ' ב' דביצה גבי אין זוקפין את המנורה דקאמר הכא במנורה של חוליות כו' דב"ש סברי יש בנין בכלים וב"ה סברי אין בנין בכלים וכן בהל' י"ט פ"ד אבל התוס' כתבו ב' בפ' מערבין ופ' המביא מההיא דרבנן דתנן במגדל ונעל בפניו כו' ופריך בגמרא אמאי הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר וכו' משמע דפשיטא ליה דאין יכול לשבר הפותחת וליתול אע"פ שסתם מגדל שבתלמוד של עץ כדמשמע בריש פ' כל הכלים לפיכך אסור לשבר פותחת של עץ או של מכתב להפקיע ודוקא קשור בחבל מתיר ומפקיע וחותר כדמשמע בההיא דבבלי מערבין וההיא דרבא דריש כל הכלים היינו בנשילת דלת בעלמא אבל לקלחלו לסותרו שייך בנין גמור וסתירה גמורה כדאמרי בריש הבונה האי מאן דעייל שופתא בקופינא דמרא רב אמר חייב משום בונה וכו' ע"ש בתוס'. ובסוף דבריו כתב וז"ל ומיהו בירושלמי גרס אמתניתין דבבלי מערבין דאמר דאיתמר במגדל של אבן אבל במגדל של עץ נעשה כשובר את החבית לאכול ממנה גרוגרות ע"כ: * (המור כתב לאינש דעלמא אסיר לצורבא מדרבנן שרי): [ג] אבל קול שאינו של שיר כגון להקיש על הדלת וכו' אמר רבא לא אמר אלא קול של שיר בלבד, וכן סובר אמריה התם וכן קי"ל וכן פסק ר"י אלפס ודלא כעולא דאמר להקיש על הדלת אע"פ דבירושלמי דביצה איתא לאיסורא כעולא און כחלמוד שלנו קיימא לן דהוא בתראה ורבא ואמימר ידעו גם הם הירושלמי וידעו שמואל וכו' וכן בספר המצות אמנם רבינו הנגאל פסק כעולא. והא לך תשובת מהר"ם ז"ל וששאלתם על השבעת יוש בו אבן או עופרת כשמייר קול און מותר להניח בשבת רב אלפס פסק כרבא בשיליה עירובין דאמר לא אסרו אלא קול של שיר בלבד מדחזינן לאמימר דשרי למיכלא במחוזא ולא חש אמימר לאולודי קלא ואפילו לרבינו הנגאל שפסק כעולא דאמר כל אולודי קלא אסור ה"מ היכא דבעי לקלא כגון ההוא גברא דשרר אבבא כדי שישמעו לו וההיא דמשיטין מי זריזין בשבת לחולה אין לבריא לא דניים דבעי למיתער וכן נשים המשחקות באגוזים ובתפוחים ומכין זה בזה וחקול נשמע שידועים שהריווה ולמלאות בגלגל מן הבור איפשר שיש צורך קול שמתוך כך ידע מתי הוציאו ויבאו אחרים לדלות א"נ משום דיש שם השמעת קול גדול ואוושא מילתא טובא אבל קול של טבעת חלול אין שום צורך באותו קול ולא אוושא מילתא כלל ולית דין ולית דיונא דלא שרי וכן משמע בפרק במה אשה דיוצא עבר בזוג שבכסותו בין דאית ליה ענבל בין דלית ליה ענבל ואע"ב דמשמע קול הוא לא חיישין ושלום. העני מאיר ב"ר ברוך זל"ה ע"כ: [ג] בירושלמי בהלולא דרבי שמעון בר רבי הו מטפחים אחורי ידיהון ע"כ: [ד] חבית כר' יאשיה דמיקל ע"ש:

טעמא גזירה שמה יקבום ופירש"י ז"ל זמורה של גפן שהיא קשורה בטפח ששואבים בה מן הכור או מן המעין עכ"ל: אסור לחוף כלי כסף וכו'. פ' במה עומין (דף נ') בכל חפין את הכלים חוץ מכלי כסף בגרנקון והעלו שם דאפי' כלי כסף בנחר וחול מותר. ופי' רש"י ז"ל חפין משפטים את הכלים לנחלק בגרנקון כמין עפר שגדל בחציות של יין והוא עיקר חקון כלי כסף עכ"ל: ואסור להדיח קערות וכו'. פרק כל כחצי (דף ק"ח) ח"ר קערות שאלו כן ערצית מדיחן לאכול בהן שחרית שחרית מדיחן לאכול בהן בלחריס בלחריס מדיחן לאכול בהן במנהג מן המנהג ואיך שזכרנו מדיחן אכל כוסות קהויות ולוחיות מדיחן והולך כל היום כולו לפי שאין קבע לשמיה ע"כ. ובהשגות ח"א כל זה אינו אסור אלא מפני שהוא טורח לחול ע"כ. ואף רבינו ז"ל קר הוא כבור שחקון זה אינו אסור אלא מפני שהוא לזכר חול: ואין מליעין את המעות וכו'. משנה פרק אלו קשרים (דף ק"ג) ומליעין את המעות מליני שבת לשבת אכל לא משבת למוצאי שבת ע"כ:

ח אסור להטביל כלים וכו'. ביו"ט פ' יו"ט שחל (בבבא י"ז י"ח) משנה וברייתא ומסקנא שם: המטביל כלים וכו'. ברייתא שם (דף י"ז) (ומשנה פרק חן חורמין ויש לשם ירושלמי שמהיר כלים קטנים ולא חשש לו רבינו ובפ"ב דבינה מוכח דכולהו אסירי משום טעמי דליחא ההם ולזה לא חילק רבינו). (כל זה נכ"א אינו וישנו בל"מ): ומותר להטביל את המים וכו'. שם במשנה ושון משקין את המים בכלי אבן לטהרם. ודע שטבילת כלי תשמיש הנקחים מן הנכרי אסורה בשבת מפני שהוא כמתקן כלי ועוד לזכור זה פ"ד מהלכות י"ט:

ח ואין מגביהין תרומות וכו'. משנה פ' משילין (בבבא י"ז) ובפ"ב ד"מ (שבת נ"ד) פסק השכח פסק אינה חשכה חן מעשרין את הודלי ואין מטבילין את הכלים: **י מעבד מאבות מלאכות וכו'.** לפיכך לא יסוך וכו'. דין העבוד פ"א ודין הסיכה ברייתא פרק הולין (דף קמ"ח) ח"ר' הייא חן מגרין לא מעל חדש ולא מעל יסן ולא יסוך את רגלו שמן והוא בחור המעל או בחור הסנדל אכל כך את רגלו שמן ומניחה בחור המעל או בחור הסנדל. (אבל) וסך את כל גופו שמן ומתעגל ע"ג קטבליא ואינו חושש ואמר רב חסדא לא שנו אלא שיעור לנחלו אכל לעבדו אסור ע"כ בגמרא ובהלכות ורבינו ז"ל הויר בישינס. ופירוש קטבליא עור שלוק: **יא הממרח רטיה וכו'.** לפיכך חן כותמים וסחימת הנקב פרק חצית (דף קמ"ח) משנה חס היטה נקובה לא יתן עליה שעה מפני

שהוא ממרח. ובגמרא משחא רב אסר ושמואל שרי מאן דאסר גזרין משום שעה ומאן דשרי אסר לא גזרין. ובהלכות והלכה כרב ואם תשאל והלא כבר נבאר למעלה בפ"ד שאסור לסחוט כל נקב אפי' בקיסם או בצרור וא"כ למה לריבין אנו בשמן לגזירה שעה ובשעה ענמה לגזירה מרוח. תשובה כן סחימה זו כסחימה זו מעלה שהסחימה של מעלה היא שנוכח הך הנקב וצדו הכלי וסחימה זו היא על פני הכלי ומגבו ואינה אסורה מפני ענמה אלא מפני גזירה מרוח: **יב כותב מלאכות וכו'.** משנה בפרק המניע (דף נ"ז) הכותב חכמים אסורין משום שבות ובגמרא כותב חכמים ופי' רש"י ז"ל שמוכר מכתב סביב לעין כדאם המולך קולמוס סביב האות עכ"ל: ואסור ללוות ולהלוות גזרה שמה יכתוב וכו'. זה מבוחר בהרבה מקומות ומזה פ' שאל (דף קמ"ח) ושם בגמרא מבוחר הטעם: לא יסכור פועלים בשבת וכו'. משנה שם (דף קמ"ח) שאל אדם מהצירו כדי יין וכדי שמן ובלבד שלא יאמר לו הלוני וכן אשה מהצירה ככרות ואם אינו מאמינו מניח עליהו אלאו ועושה עמו חשבון לאחר שבת ע"כ. ואמר בגמרא מ"ט השאלני לא אחי למיכתב הלוני אחי למיכתב. ובהלכות פירשו משום דהלוני לזמן מרובה משמע ולפיכך אחי למיכתב ע"כ:

יג אחד המוכר בפה או במסירה אסור וכו' ואסור לשקול בין וכו'. זה מבוחר וממה שיתבאר בהלכות יו"ט יש להוכיח כן. והחדידה מבוחר סוף פ' מי שהשיך (דף קנ"ו). **יד אין דנין בשבת ולא חולטין וכו'.** פרק משילין (בבבא י"ז) וכן בגמרא ובפ"ב דבינה מוכח דכולהו אסירי משום טעמי דליחא ההם ולזה לא חילק רבינו). (כל זה נכ"א אינו וישנו בל"מ): ומותר להטביל את המים וכו'. שם במשנה ושון משקין את המים בכלי אבן לטהרם. ודע שטבילת כלי תשמיש הנקחים מן הנכרי אסורה בשבת מפני שהוא כמתקן כלי ועוד לזכור זה פ"ד מהלכות י"ט:

לחם משנה

יב כותב מלאכות וכו'. משנה פ' במה עומין (דף נ') כלן פסק כרצא (בבבא י"ז י"ח) (ומשנה פרק חן חורמין ויש לשם ירושלמי שמהיר כלים קטנים ולא חשש לו רבינו ובפ"ב דבינה מוכח דכולהו אסירי משום טעמי דליחא ההם ולזה לא חילק רבינו). (כל זה נכ"א אינו וישנו בל"מ): ומותר להטביל את המים וכו'. שם במשנה ושון משקין את המים בכלי אבן לטהרם. ודע שטבילת כלי תשמיש הנקחים מן הנכרי אסורה בשבת מפני שהוא כמתקן כלי ועוד לזכור זה פ"ד מהלכות י"ט:

הנהגות מיימוניות

[ס] הורה רבינו פרץ בה"ר אליהו שמואל להטביל בשבת ע"י הערמה ששואב מים לשחות או לשאר צורך המים וממילא יהיו טהורים וכן איתא בפרק ב' דביצה ושון שמדלין בדלי שואב והוא מאליו טהור וכן ראה סאד דשרי משום דנראה כמיקר: [י] כחכמים לגבי רבי: [ז] כרב ודלא בשבואל דשרי ע"ש:

משנה היא פ"ב דתרומות: ואין מגביהין תרומות עד כמתקן. פ' השואל: מעבד מאבות מלאכות עד חייב. פרק כלל גדול (דף ע"ט): לפיכך לא יסוך אדם עד אכל בישינס מותר. פ' ר"א דחולין (דף קמ"א): הממרח רטיה עד משום שעה. פרק חצית (דף קמ"ח): אין דנין בשבת עד כמתקן אופן בשבת. פרק שאל בכותב. פרק המניע (דף נ"ד): ואסור ללוות ולהלוות וכו'. פרק שאל ופרק משילין (דף נ"ז): לא יסכור וכו' עד בין כחל. פרק שאל (דף קמ"ח): אין דנין בשבת עד כמתקן אופן בשבת. פרק שאל ופרק משין (דף ק"ב):

ח המטביל כלים וכו'. פ"ב דתרומות ויש שם ירושלמי דמהיר כלים קטנים ולא חש לו רבינו משום דמסכתא בינה מוכח דכולהו אסירי עס טעמי דליחא ההם ולזה לא חילק רבינו:

יא הממרח רטיה בשבת וכו'. לפיכך חן כותמים וסחימת הנקב פרק חצית (דף קמ"ח) משנה חס היטה נקובה לא יתן עליה שעה מפני שהיא אסורה מפני ענמה אלא מפני גזירה מרוח. ואפשר דס"ל לרבינו דסחימת נקב חצית אסורה בכל דבר משום דהוי כבויה ואם סתמו בשעה אסור משום ממרח ג"כ והא דממרחא שרי שמואל היינו לומר שאין בו משום ממרח אכל א"כ דאסור משום דהוי כבויה:

מי

סעודה אחרת באותה שבת. אבל כלי שתיה כגון כוסות וקיתונות מותר להדיחן בכל עת שאין קבע לשתייה. ואין מציעין את המטות בשבת כדי לישן עליהן למוצאי שבת אבל מציעין מליילי שבת לשבת: **ח אסור להטביל כלים טמאין בשבת מפני שהוא כמתקן כלי.** יאבל אדם טמא מותר לטבול מפני שנראה [כ] כמיקר. ואין מוין עליו בשבת. המטביל כלים בשבת בשוגג ישתמש בהן. במזיד לא ישתמש בהן עד למוצ"ש. ומותר [ו] להטביל את המים הטמאים בשבת. כיצד יעשה נותן בכלי שאינו מקבל טומאה כגון כלי אבנים ומטביל הכלים במקוה עד שיעלה מי המקוה עליהן ויטהרו: **ח אין מגביהין תרומות ומעשרות בשבת מפני שנראה כמתקן דבר שלא היה מתוקן:** י מעבד מאבות מלאכות הוא. והמרכך עור בשמן בדרך שהעבדנים עושים הרי זה מעבד וחייב. לפיכך לא יסוך אדם רגלו בשמן והוא בתוך המנעל או בתוך הסנדל החדשים. אבל כך הוא את רגלו שמן ולובש מנעלו או סנדלו אע"פ שהן חדשים. וסך כל גופו שמן ומתעגל על גבי קטבליא חדשה ואינו חושש. במה דברים אמורים כשהיה השמן מועט כדי שיצחצח העור בלבד אבל אם היה בבשרו שמן הרבה כדי שירכך העור הרי זה אסור מפני שהוא כמעבדו. והכל בחדשים אבל בישינס מותר: **יא הממרח רטיה בשבת חייב משום מוחק את העור.** לפיכך אין סותמין נקב בשערה וכיוצא בה שמא ימרח ואפילו [ז] בשומן אין סותמין את הנקב גזירה משום שעה: **יב כותב מאבות מלאכות.** לפיכך אסור לכתוב וכו' בשבת מפני שהוא ככותב. ואסור ללוות ולהלוות גזירה שמה יכתוב. וכן אסור לקנות ולמכור ולשכור ולהשכיר גזירה שמה יכתוב. לא יסכור אדם פועלים בשבת ולא יאמר להצירו לשכור לו פועל. אבל לשאול ולהשאיל מותר. שואל אדם מהצירו כדי יין וכדי שמן ובלבד שלא יאמר לו הלוני: **יג אחד המוכר בפה או במסירה אסור.** (ואסור לשקול) בין במאזנים בין שלא במאזנים. וכשם שאסור לשקול כך אסור למנות ולמדוד בין בכלי מדה בין ביד בין בחבל: **יד אין דנין בשבת ולא חולטין ולא מיבמין ולא מקדשין גזירה שמה יכתוב.** ואין מקדישין ולא מעריכין ולא

א עור סי' שגב סמ"ג ס' ב עור סי' שכו סמ"ג ס' ג עור סי' שלט: ד עור סי' שכו סמ"ג ס' ד עור סי' שגב: ה עור סי' שגב: ו עור סי' שגב: ז עור סי' שג: ח עור סי' שג: ט עור סי' שגב סמ"ג לאוין ס' י עור סי' שלט:

שהוא ממרח. ובגמרא משחא רב אסר ושמואל שרי מאן דאסר גזרין משום שעה ומאן דשרי אסר לא גזרין. ובהלכות והלכה כרב ואם תשאל והלא כבר נבאר למעלה בפ"ד שאסור לסחוט כל נקב אפי' בקיסם או בצרור וא"כ למה לריבין אנו בשמן לגזירה שעה ובשעה ענמה לגזירה מרוח. תשובה כן סחימה זו כסחימה זו מעלה שהסחימה של מעלה היא שנוכח הך הנקב וצדו הכלי וסחימה זו היא על פני הכלי ומגבו ואינה אסורה מפני ענמה אלא מפני גזירה מרוח:

יב כותב מלאכות וכו'. משנה בפרק המניע (דף נ"ז) הכותב חכמים אסורין משום שבות ובגמרא כותב חכמים ופי' רש"י ז"ל שמוכר מכתב סביב לעין כדאם המולך קולמוס סביב האות עכ"ל: ואסור ללוות ולהלוות גזרה שמה יכתוב וכו'. זה מבוחר בהרבה מקומות ומזה פ' שאל (דף קמ"ח) ושם בגמרא מבוחר הטעם: לא יסכור פועלים בשבת וכו'. משנה שם (דף קמ"ח) שאל אדם מהצירו כדי יין וכדי שמן ובלבד שלא יאמר לו הלוני וכן אשה מהצירה ככרות ואם אינו מאמינו מניח עליהו אלאו ועושה עמו חשבון לאחר שבת ע"כ. ואמר בגמרא מ"ט השאלני לא אחי למיכתב הלוני אחי למיכתב. ובהלכות פירשו משום דהלוני לזמן מרובה משמע ולפיכך אחי למיכתב ע"כ:

יג אחד המוכר בפה או במסירה אסור וכו' ואסור לשקול בין וכו'. זה מבוחר וממה שיתבאר בהלכות יו"ט יש להוכיח כן. והחדידה מבוחר סוף פ' מי שהשיך (דף קנ"ו). **יד אין דנין בשבת ולא חולטין וכו'.** פרק משילין (בבבא י"ז) וכן בגמרא ובפ"ב דבינה מוכח דכולהו אסירי משום טעמי דליחא ההם ולזה לא חילק רבינו). (כל זה נכ"א אינו וישנו בל"מ): ומותר להטביל את המים וכו'. שם במשנה ושון משקין את המים בכלי אבן לטהרם. ודע שטבילת כלי תשמיש הנקבים מן הנכרי אסורה בשבת מפני שהוא כמתקן כלי ועוד לזכור זה פ"ד מהלכות י"ט:

מגדל עז

אסור לחוף כלי כסף עד בכל דבר. פ' עומין (דף נ') ואסור להדיח קערות וכו'. פרק כל כחצי (דף ק"ח) ח"ר קערות שאלו כן ערצית מדיחן לאכול בהן שחרית שחרית מדיחן לאכול בהן בלחריס בלחריס מדיחן לאכול בהן במנהג מן המנהג ואיך שזכרנו מדיחן אכל כוסות קהויות ולוחיות מדיחן והולך כל היום כולו לפי שאין קבע לשמיה ע"כ. ובהשגות ח"א כל זה אינו אסור אלא מפני שהוא טורח לחול ע"כ. ואף רבינו ז"ל קר הוא כבור שחקון זה אינו אסור אלא מפני שהוא לזכר חול: ואין מליעין את המעות וכו'. משנה פרק אלו קשרים (דף ק"ג) ומליעין את המעות מליני שבת לשבת אכל לא משבת למוצאי שבת ע"כ:

המהלך תחת הצורות ותחת הדיוקני אין סמטכלין בו והנה הרא"ם הורה להיחר כדברי
אע"פ שהבואו היום מחוץ לתחום וכלבד שלא יגע הישראל אלא יגע הכברי ע"כ עי' לעיל
משום מביצוא רפצד ע"כ: (כ) פ"י בערוך דיוקני זהו כתב שתחת צורת אדם המצוירות
יצחק ושאר מעשים ע"כ:

דחזין דלדחייא לה בדוכתא ע"כ צריך לאוקומי מתניתין במטות שוות דוקא וכדפרשית : כה ומה שהוא מציל ללבוש וכו'. כהכ ה"ה שם במשנה ובברייתא ללבוש כל מה שהוא יכול ללבוש ופושט וחוזר ולבוש ומציל זה לא חזר בדברי רבינו בבבאור. ואלי אומר שלא בבבאור ולא ברמז לא חזר בדבריו זה ואדרבה משמע מחוץ דבריו שאינו פושט וחוזר ולבוש ומציל שהרי כהכ נפלה דליקה בחצר וכו' לפיכך גזרו שלא יציל אלא מוזן שהוא צריך לו לאורו שבת וכלים שצריך להשתמש בהם בשבת ובגדים שיכול ללבוש שמתאם מחילת מן הכל ואינו בא לידי כיבוי. נראה מדבריו שאינו יכול להציל אלא בגדים שהוא יכול ללבוש בלבוש בלבוש ואינו פושט וחוזר ולבוש ומציל כהכ שאלו יכול להציל אלא מוזן שלם סעודות לבד ואינו מציל וחוזר ומציל שטעמו מפני שהוא סובר דכי חק במתניתין פושט וחוזר ולבוש ומציל דברי ר' יוסי הם וכו' פליג עליה דהל"כ הכי ה"ל למחייב ללבוש כל מה שהוא יכול ללבוש וחוזר ולבוש ומציל כדקדקתי ר"מ בבבאורא וכו' דר"מ לא היינו ח"ק דמתניתין והלכה כה"ק דמתני' :

בית המדרש [נ] אסור גזירה משום ביטול בית המדרש שלא יהיה כל אחד יושב בביתו וקורא וימנע מבית המדרש : **כ** [מ] נפלה דליקה בחצר בשבת אינו מציל כל מה שיש בחצר לחצר אחרת שבאותו המבוי אף על פי שעירבו גזירה שמה יכבה הדליקה כדי שיציל מפני שאדם בהול על ממונו. לפיכך גזרו שלא יציל אלא מוזן שהוא צריך לו לאורו שבת [נ] וכלים שצריך להשתמש בהן בשבת ובגדים שיכול ללבוש. שנמצא מתיאש מן הכל ואינו בא לידי כיבוי. ואם [ס] לא עירבו אף מוזנו וכליו אינו מציל : **כא** ומה הוא מציל למוזנו. אם נפלה דליקה בלילי שבת מצילין מוזן שלם סעודות. הראוי לאדם והראוי לבהמה לבהמה. נפלה בשחרית מצילין מוזן שתי [ס] סעודות. במנחה מצילין מוזן סעודה אחת : **כב** במה דברים אמורים במציל בכלים הרבה או שהיה ממלא כלי ומוציאו ומערה וחוזר וממלא אותו שנית הוא שאין מציל אלא מה שהוא צריך לו. אבל אם הוציא כלי אחד בהוצאה אחת אע"פ שיש בו כמה סעודות מותר : **כג** כיצד מציל סל מלא בכרות אף על פי שיש בו כמה סעודות. ועגול של דבילה וחבית של יין. וכן אם פרש מליתו וקבץ בה כל מה שיכול להוציא והוציאה מלאה בבת אחת מותר : **כד** ואומר ילאחרים בואו והצילו לכם וכל אחד ואחד מציל מוזן שהוא צריך לו או כלי אחד שמחזיק אפילו דבר גדול והרי הוא של מציל. ואם לא רצה המציל לקחתו ונתנו לבעליו מותר לו ליטול ממנו אחר השבת שבר עמלו ואין זה שבר שבת שהרי אין שם מלאכה ולא איסור שלא הוציאו אלא במקום מעורב : **כה** הציל פת נקיה אינו חוזר ומציל פת שאינה נקיה. אבל אם הציל פת שאינה נקיה חוזר ומציל פת נקיה. ומציל ביום הכפורים מה שהוא צריך לשבת אם היה יום טוב. ולא משבת זו לשבת הבאה. ומה שהוא מציל ללבוש לובש כל מה שהוא יכול ללבוש ועומט כל מה שהוא יכול לעטוף ומוציא ואומר לאחרים בואו והצילו לכם. וכל אחד ואחד לובש ומתעטף בכליו ומוציא. והרי הוא שלו כמו המאכל שהרי מן ההפקדון זוכין : **כו** מותר להציל כל כתבי הקדש שיש בחצר לחצר אחרת שבאותו המבוי ואע"פ שלא עירבו. ובלבד [ס] שיהיה למבוי שלם מחיצות ולחי אחד. והוא שיהיה כתובין אשורית יבבלשון הקדש [ז] אבל אם היה כתובין בכל לשון או בכתב אחר אין מצילין אותן אפילו היה שם

בב בד"א במציל בכלים הרבה וכו'. פי' צין בכלים הרבה צעם אחת צין בכלי אחד צעם פנמים אינו מותר להציל אלא מוזן ג' סעודות אבל בכלי אחד צעם אחת מותר להציל כמה ומבואר זה שם (דף ק"ב) ששני במשנה מצילים סל מלא ככרות אע"פ שיש בו כמה סעודות וכו' ושאנו בגמרא והא חזק ליה רישא שלם סעודות וכו' לא. ותימן רב הונא ל"ק כאן צדא להציל כאן צדא לקפל. ופי' בהלכות להציל בכלי אחד לקפל בשנים ושלשה כלים ע"כ :

בג וכן אם פרש עליהו וכו'. שם בעיה פרס עליהו וקפל והניח מאי ואסיקא כבא להציל דמי וכו' ופירשו בחוס' שהביא כלים הרבה וקפל עליהו עליהו והוציא העלית מקופל על הכלים המלאים. אבל הרמב"ן ז"ל פירש שזה אסור הוא כיון שהמוזן בכלים מוחלקין ולא החירו אלא במציל כלים מלאים ומעשר ביהון העלית ואח"כ הוציא העלית מלאה וכולין וכו' מדברי רבינו ועיקר :

בד ואומר לאחרים בואו והצילו לכם ואם היו פקחין עושין עמו חשבון לאחר השבת ובגמרא חשבון מאי עבידיה מהפקדא קא זכו. ותימא לא יחזק ליה דליעורר וה"ק ואם פקחין הן ידידי דה"ל לאו שבר שבת הוא עושין עמו חשבון לאחר השבת ע"כ. ולשון רבינו שכתב ואין זה שבר שבת שהרי אין שם לא מלאכה ולא איסור שבת וכו' אין במשמע ששבר שבת מותר בעושה דברים המותרים שהרי סוף פ"י מבואר שלשמו חסד היתקן אסור לקבל שבר שבת חל"כ היה שבר שבו לא שנה במבואר שם אלא כונה רבינו בכאן לומר שלא הותר בכאן שום דבר איסור מפני הפסד הממון כדי שגאמר שלא יהא מותר אלא להציל למפסיד :

כה הציל פת נקיה וכו'. שם (דף ק"ב) ח"ר הציל פת נקיה אין מציל פת הדלדלה פת הדלדלה מציל פת נקיה : ומציל ביום הכפורים וכו'. שם ומצילין מיוה"כ לשבת אבל לא משבת ליוה"כ וא"ל משבת ליו"ט ולא משבת לשבת הבאה. וכבר רבינו חסד היה יוה"כ ע"כ צ"ל לומר שאם היה בחמישי ודאי אין מצילים שהרי אפשר לו להכין ביום הששי וזה פשוט. ודע שבזמן הזה שאין לנו מקדשין על פי הראיה לעולם אין יוה"כ הל' ע"כ ולא בלחוד בשבת כמכר בפרק ח' מהלכות עירובין וזה הדיון לא נאמר אלא להס' שהיו מקדשין על פי הראיה והיה באפשר לחול בכל ימי השבוע. וכבר הרשב"א ז"ל מדלא קאמר ולא מיוה"כ למציל יוה"כ ש"מ דמצילין והכי איתא בירושלמי דיוה"כ כל עמא מודו שמצילין מוזן סעודה אחת מפני הסכנה ע"כ. עוד בירושלמי חזי מצילין להציל ולזקן כבינוי ולרעבון כבינוי ע"כ. ומה שהוא מציל ללבוש וכו'. משנה כבר כתבנוה למעלה ושם במשנה (דף ק"ב) חזר וחוזר ולבוש ומציל. וגם בבבאורא לובש ומציל ומציל ופושט וחוזר ולבוש ומציל ופושט ואפי' כל היום כלו דברי ר"מ. וזה לא חזר בדבריו רבינו בבבאורא וכבר הרשב"א ז"ל והא דלא שריק הכי באוכלין ומשקין משום דהס' כיון דבידו הוא מוציא מחוץ שהוא בזה על ממונו אי שריא ליה אחי לכבויו אבל הכא כיון שאין מחירו אלא דרך לבישה רמי אגמשה ומידבר :

כו מותר להציל וכו'. משנה (דף קט"ו וק"ב) ריש פ' כל כהני הקדש מצילין אותן מפני הדליקה וכו' להיכן מצילין אותן למבוי שאינו מפותל בן בחירתא אומר אף למפולג. ובגמרא מהקנא אחר רב חסי שלם מחיותו ולחי אחד זכו מבוי שאינו מפותל שלם מחיותו בלא לחי זכו מבוי מפותל ופסקו בהלכות כה"ק דמתני' וכו' ר"ח שלא בדברי בן בחירתא וכדעת רבינו וכן הסכימו הרמב"ן והרשב"א ז"ל. וכבר הרשב"א אחריו בירוש' דלר"ש דאמר מלאכה שאינה נריכה לגופה פטור עליה אם אינו יכול להציל כהני הקדש אלא בכבוי מכבה לפי שאין דבר של שנות עומד בפני כהני הקדש ע"כ. ומחוק שלא חזר זה במשנה ולא בגמרא חזי אומר שיש בזה כעין סיוע לרבינו ז"ל שהוא פוסק בכמה מקומות דלא כר"ש ופי' שאין הלכה כמותו סתמו במשנה ולא החזירו כנוי בשום ד'. ומ"מ אפשר שדעת משנתו שלא כל השבועות נדחין מפני כהני הקדש שהרי לא החזירו הלכות למבוי המפולג אע"פ שאיסורו מדכריהם וזה נ"ל עיקר לדעת הפוסקים כר"י : והוא שיהיו כהנים כר"י : ובגמרא (דף קט"ו) אחרת היו כהנים כהנים וכלל לשון רב הונא אחר אין מצילין אותן מפני

א עור סימן שלם ס"א : שם : ב הכל שם : ג סעור סימן שלם ס"א ואלו כהנים בכל לשון :

הנהגות מיימוניות

[ג] כל כתבי כרב לגבי שמואל ע"ש וב"כ סה"ת וכן פירש ר"ש בשם רבו הלוי ע"כ : [מ] אומר ר"ח היינו דוקא שנפלה הדליקה באותו בית דאי שריא ליה אחי לכבויו אבל אם הדליקה בבית אחר מותר להציל ואפילו טובא. ואומר אני דוקא לחצר ולמבוי שסמוכים לר"ה וגם אינם מקורים בגג עליהם דמחילת ברה"ר וגם לדירה שהיה להם רה"ר דאורייתא ולחי אין מצילין אלא כלי תשמישו שצריך לו לאותה שבת כדפירש רש"י אבל בבית חבירו יכול להוציא כל מה שיחפץ ובלבד שיש עירוב לשם כיון שיש

גג ועוד שאין לנו ר"ה גמורה וליכא למיגור לאיסורא דאורייתא ולכך יציל כל מה שירצה לשם ע"כ : [נ] כגון כוסות ע"כ : [ס] כת"ק ודלא כבן בחירתא דאומר מציל אף לשאינה מעורבת : [ע] כת"ק ודלא כרבי יוסי דאומר לעולם מצילין מוזן ג' סעודות : [פ] דהיינו מבוי שאינו מפותל כדפירש רב אשי בגמרא ודלא כרבנן עיין שם ובת"ק ודלא כב"ב דאמר אף למפולג : [צ] כרב הונא לגבי ר"ה ובפולגותא דתניא בר' יוסי ודלא כתנא דגפשיא בר' ע"כ :

ויהיה בנסוע הארון לא קמיעו לא ריש בו אזכרות 'אע"ג דלית בה פ"ה אותיות וכו' ע"כ: (6) וה"ה אם הן בארנקי עם מעות אבל טבעת בארנקי עם מעות אין נראה כשהיה מותר לשלמלן משום הטבעת דשמא הטבעת בשלה לגביה ולא דמי לתפילין וכתבי הקודש שהמעות כשילין לגבן דחשיבי טפי סה"ת ע"כ: [6] פיר' הנראה טוב בעיניך ע"כ: [7] בעי מיניה מר' ישמעאל בר רבי יוסי מהו לסנוע פסיעה גסה בשבת וכו' ע"ש: * [7] השור סימן ש"א כס"ה כתיב בחורים המהענגים כפיצתם ובמרוצתם לראות וכן לראות כל דבר שמתענגין בו מותר לראותו ע"כ: [8] בירושלמי בפרק אלו קשרים ובזקרא רבה א"ר חייא בר בא רשב"י כד הוה חמי לאימית משתעיא סגין הוה ואמר לה אימא שבתא היא והיא שתקה ע"כ: [9] מבאן התיר מהר"ם למי שחש לו למדוד שקורין פוגי"ד דמדידה של מצוה היא וכן התיר ראב"י והביא רמיה כהא דכוס